

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

I. ÚS 433/08-15

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí 17. decembra 2008 predbežne prerokoval sťažnosť I., informačné a spotrebiteľské centrum, B., zastúpeného advokátom JUDr. J. D., DrSc., B., vo veci namietaného porušenia jeho základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky postupom Okresného súdu Bratislava I v konaní vedenom pod sp. zn. 25 Cb 93/2005 a takto

r o z h o d o l :

Sťažnosť I., informačné a spotrebiteľské centrum o d m i e t a pre zjavnú neopodstatnenosť.

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 20. októbra 2008 doručená sťažnosť I., informačné a spotrebiteľské centrum, B. (ďalej len „sťažovateľ“), zastúpeného advokátom JUDr. J. D., DrSc., ktorou namieta porušenie svojho základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) postupom Okresného súdu Bratislava I (ďalej len „okresný súd“) v konaní vedenom pod sp. zn. 25 Cb 93/2005.

Zo sťažnosti a k nej pripojených príloh vyplýva, že „*Navrhovateľ* podal 30. apríla 2008 odvolanie proti rozsudku Okresného súdu Bratislava I vo veci 25 Cb 93/2005. Okresný súd Bratislava I najskôr vyzval navrhovateľa, aby preukázal, že v čase doručenia písomnosti (rozsudku) sa adresátka zásielky súdu nezdržovala v mieste doručenia zásielky. Táto výzva súdu je datovaná 13. mája 2008. Súd ju odovzdal na prepravu poštou 11. júna 2008. Výzva súdu teda ležala štyri týždne kdesi na súde, kým sa dostala do pošty. Navrhovateľ splnil výzvu súdu dňa 9. júla 2008. Na splnenie výzvy zareagoval Okresný súd Bratislava I uznesením zo dňa 15. júla 2008, ktorým navrhovateľovi uložil povinnosť zaplatiť za odvolanie súdny poplatok vo výške 16.000,- Sk... Súd uznesením č. 25Cb 93/2005-73 zo dňa 15. 07. 2008 porušil zákon č. 71/1992 Zb. v znení neskorších predpisov, keď povinnosť zaplatiť súdny poplatok uložil subjektu práva, ktorý je zo zákona výslovne oslobodený od povinnosti platiť súdne poplatky. I. označuje toto uznesenie Okresného súdu Bratislava I za ďalší úkon súdu, ktorý má za následok porušovanie základného práva navrhovateľa na prerokovanie jeho veci bez zbytočných prietáhov.

Sťažovateľ podal predsedníčke Okresného súdu Bratislava I dňa 4. augusta 2008 sťažnosť na zbytočné prietahy z dôvodu zbytočných úkonov súdu nesmerujúcich ku konaniu v merite veci.

Predsedníčka súdu listom doručeným sťažovateľovi 20. augusta 2008 na sťažnosť odpovedala odmietnutím sťažnosti z dôvodu, že súd vo veci urobil dva úkony. *Predsedníčka* súdu vo svojom vyjadrení nevzala do úvahy podstatu námietky, ktorou sťažovateľ uviedol, že súd vo veci vykonáva činnosť, ktorá odporuje zákonu, a preto má povahu zbytočných prietáhov.“.

Sťažovateľ vo svojej sťažnosti poukázal na kritériá, ktoré ústavný súd berie do úvahy pri rozhodovaní o porušení práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov:

«a) zložitosť veci

Vec, ktorú I. predložil na rozhodnutie Okresnému súdu Bratislava I nie je zložitá. Okresný súd Bratislava I má preskúmať, či odvolanie predložené mu sťažovateľom, spĺňa podmienky, za ktorých Občiansky súdny poriadok priznáva právo na odvolanie, a ak odvolanie tieto podmienky spĺňa, povinnosťou Okresného súdu Bratislava I je predložiť

odvolanie odvolaciemu súdu na rozhodnutie.

b) správanie účastníka

Podľa právneho názoru vysloveného Ústavným súdom SR:

„Za účastníka konania vo vzťahu k tejto podmienke sa pokladá predkladateľ podnetu na konanie pred Ústavným súdom SR. Dôležité je, ako sa tento subjekt správa v tom konaní, kde namieta porušenie svojho práva vo veci predloženej na rozhodnutie všeobecnému súdu. Správanie protistrany v konaní pred všeobecným súdom môže byť príčinou neodstránenia právnej neistoty účastníka konania, ale zodpovednosť za správanie tohto účastníka neznáša predkladateľ podnetu. Je úlohou štátneho orgánu rozhodujúceho o odstránení právnej neistoty, aby sa v súlade s právnym poriadkom vysporiadal so správaním protistrany tak, aby nedochádzalo k zbytočným prieťahom v konaní. To znamená, že správanie protistrany predkladateľa podnetu pri hodnotení, či dochádza k porušeniu ústavného práva priznaného či. 48 ods. 2 Ústavy SR je právne významné ako prvok implikovaný v tretej hodnotiacej podmienke, teda v podmienke správania všeobecného súdu rozhodujúceho vo veci. (II. ÚS 83/1999. Zbierka nálezov a uznesení Ústavného súdu Slovenskej republiky 1999, s. 431.)

Sťažovateľ na výzvy súdu odpovedal bez zbytočného odkladu. Sťažovateľ nemá nijaký podiel na nečinnosti Okresného súdu Bratislava I vo veci 25 Cb 93/2005.

c) správanie súdu

Správanie orgánu verejnej moci, ktoré zapríčiňuje zbytočný prieťah v konaní, sa obvykle prejavuje nečinnosťou orgánu s právomocou konať o veci. Pre splnenie účelu práva na prerokovanie veci bez zbytočných prieťahov je však právne významné akékoľvek správanie daného orgánu. Materiálny právny štát je takou formou štátu, v ktorom sa platné a účinné všeobecne záväzné právne predpisy, skutočne, nepredstierané a efektívne, uplatňujú. Súdna moc je štátom zriadeným garantom uplatňovania práva v sporoch, ktoré má právomoc rozhodnúť. Nevyvrátiteľnou domnienkou uplatňovania právomoci súdnej moci je domnienka o dokonalej znalosti práva súdnou mocou a osobami, ktoré sa podieľajú na výkone súdnej moci, sú personálnym substrátom súdnej moci.

V okolnostiach prípadu súd vyzval sťažovateľa na zaplatenie súdneho poplatku, hoci sťažovateľ je podľa zákona o súdnych poplatkoch subjektom oslobodeným od súdneho poplatku podľa § 4 ods. 2 písm. c) in fine. Súd túto výzvu urobil uznesením zo dňa 15. 07.

2008. Sťažovateľ sa proti uzneseniu odvolal, Okresný súd Bratislava I o odvolaní nerozhodol do 16. októbra 2008, keď si sťažovateľ overil túto okolnosť telefonicky. Čas od 15. júla 2008, keď súd urobil úkon odporujúci zákonu, a preto úkon zbytočný, až dosiaľ, trvá druhý zbytočný priesťah v konaní o odvolaní sťažovateľa.

Ústavný súd SR uznal zodpovednosť súdu aj za zbytočné priesťahy v konaní, ktorých sa dopustila súdna pracovníčka (II. ÚS 22/96. Zbierka nálezov a uznesení Ústavného súdu Slovenskej republiky 1996, s. 187). V okolnostiach prípadu takúto chybu urobila súdna pracovníčka v čase od 13. mája 2008 do 11. júna 2008, keď výzva súdu pripravená na odoslanie spočívala na súde a vyčkávala na odoslanie. Sťažovateľ obdobie od 13. mája 2008 do 11. júna 2008 označuje za chronologicky prvý zbytočný priesťah v postupe Okresného súdu Bratislava I vo veci 25Cb 93/2005.

Za tretí zbytočný priesťah v konaní sťažovateľ označuje aj čas od doručenia svojho odvolania proti uzneseniu o určení výšky súdneho poplatku, lebo súdu po oboznámení sa s odvolaním musí byť zrejmé, že odvolanie je dôvodné, a že súd skutočne pochybil, keď sťažovateľa v rozpore so zákonom zaťažil súdnym poplatkom. To znamená, že aj od 4. augusta 2008 až dosiaľ sa Okresný súd v Bratislave I dopúšťa zbytočného priesťahu v konaní 25 Cb 93/2005.

V okolnostiach prípadu k porušeniu základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných priesťahov nedochádza z dôvodu nečinnosti súdu, ale kvôli nesprávnej činnosti súdu, ktorá sa bez pochybností zakladá na neznalosti zákona a spája sa s nezáujmom o znenie uplatnenej právnej úpravy, lebo nahliadnutím do zákona o súdnych poplatkoch by osoba určujúca súdny poplatok musela zistiť, že ustanovením súdneho poplatku subjektu práva ex lege oslobodenému od súdneho poplatku porušuje zákon. Takéto porušenie základného práva má ústavnoprávnu intenzitu, predstavuje závažné porušenie Ústavy SR, lebo ohrozuje nielen dôveru verejnosti v súdnu moc, ale aj samu podstatu existencie súdnej moci v materiálnom právnom štáte, a preto zakladá ústavnoprávne relevantné porušenie čl. 48 ods. 2 Ústavy SR. “

Na základe v sťažnosti uvedených skutočností sťažovateľ navrhol, aby ústavný súd o jeho sťažnosti rozhodol takto:

„1. Právo občianskeho združenia I., informačné a spotrebiteľské centrum, na

prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov priznané čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky v konaní pred Okresným súdom Bratislava I vo veci 25 Cb 93/2005 porušené bolo.

2. Ústavný súd Slovenskej republiky podľa čl. 127 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky prikazuje Okresnému súdu Bratislava I, aby vo veci upustil od ďalšieho porušovania práva I. na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov

3. Ústavný súd Slovenskej republiky podľa čl. 127 ods. 3 Ústavy Slovenskej republiky priznáva sťažovateľovi I. za porušenie jeho základných práv primerané finančné zadosťučinenie 20.000 Slovenských korún. Okresný súd Bratislava I je povinný vyplatiť toto zadosťučinenie do 2 mesiacov odo dňa vyhlásenia nálezu Ústavného súdu Slovenskej republiky v sídle Ústavného súdu Slovenskej republiky. Okresný súd Bratislava I platbu vykoná na číslo účtu, ktorý mu I. uvedie.

4. Sťažovateľovi priznáva náhradu trov právneho zastúpenia v sume 7.556 Sk, ktorú je Okresný súd v Bratislave I povinný vyplatiť advokátovi JUDr. J. D., DrSc., do dvoch mesiacov od vyhlásenia tohto nálezu v sídle Ústavného súdu Slovenskej republiky. Okresný súd v Bratislave I platbu vykoná na číslo účtu, ktorý mu JUDr. J. D., DrSc. uvedie.“

II.

Podľa čl. 127 ods. 1 ústavy ústavný súd rozhoduje o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

Podľa § 25 ods. 1 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) ústavný súd návrh predbežne prerokuje na neverejnom zasadnutí bez prítomnosti navrhovateľa, ak tento zákon neustanovuje inak. Skúma pritom tak všeobecné, ako aj osobitné náležitosti návrhu

(sťažnosti) podľa ustanovenia § 49 až § 56 zákona o ústavnom súde vrátane okolností, ktoré by mohli byť dôvodom na jeho odmietnutie.

Z § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde vyplýva, že úlohou ústavného súdu pri predbežnom prerokovaní sťažnosti je tiež posúdiť, či táto nie je zjavne neopodstatnená. V súlade s konštantnou judikatúrou ústavného súdu možno o zjavnej neopodstatnenosti sťažnosti (návrhu) hovoriť vtedy, ak namietaným postupom orgánu verejnej moci nemohlo dôjsť k porušeniu toho základného práva alebo slobody, ktoré označil sťažovateľ, pre nedostatok vzájomnej príčinnej súvislosti medzi napadnutým postupom tohto orgánu a základným právom, porušenie ktorého sa namietalo, ale aj vtedy, ak v konaní pred orgánom verejnej moci vznikne procesná situácia alebo procesný stav, ktoré vylučujú, aby tento orgán (všeobecný súd) porušoval uvedené základné právo, pretože uvedená situácia alebo stav takú možnosť reálne nepripúšťajú (IV. ÚS 16/04, II. ÚS 1/05, II. ÚS 20/05, IV. ÚS 55/05, IV. ÚS 288/05).

V súlade s už uvedenými zásadami ústavný súd predbežne prerokoval sťažnosť sťažovateľa podľa § 25 ods. 1 zákona o ústavnom súde a skúmal, či neexistujú dôvody na jej odmietnutie podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde.

Sťažovateľ v sťažnosti namietal porušenie svojho základného práva zaručeného čl. 48 ods. 2 ústavy konaním okresného súdu vo veci sp. zn. 25 Cb 93/2005.

Z argumentácie sťažovateľa uvedenej v sťažnosti vyplýva, že k porušeniu označeného práva malo dôjsť v dôsledku toho, že

- výzvu z 13. mája 2008 odovzdal okresný súd na poštovú prepravu až 11. júna 2008,
- okresný súd vyzval sťažovateľa na zaplatenie súdneho poplatku za odvolanie napriek tomu, že sťažovateľ je od platenia súdnych poplatkov oslobodený,
- okresný súd od 4. augusta 2008, keď bolo doručené odvolanie sťažovateľa proti uzneseniu okresného súdu o povinnosti zaplatiť súdny poplatok o odvolaní, nerozhodol až do dňa podania sťažnosti ústavnému súde.

Podľa čl. 48 ods. 2 ústavy každý má právo, aby sa jeho vec verejne prerokovala bez zbytočných prietáhov.

Pri predbežnom prerokovaní sťažnosti sťažovateľa namietajúcej porušenie jeho základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy vychádzal ústavný súd zo svojej doterajšej stabilizovanej judikatúry, podľa ktorej podstatou, účelom a cieľom práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov je odstránenie právnej neistoty (III. ÚS 61/98). Zároveň zo stabilizovanej judikatúry ústavného súdu vyplýva, že ochranu základnému právu na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy ústavný súd poskytuje len vtedy, ak bola sťažnosť ústavnému súdu podaná v čase, keď k namietanému porušovaniu práva ešte môže dochádzať a nečinnosť orgánu verejnej moci v tom čase ešte môže trvať (napr. *mutatis mutandis* II. ÚS 387/06, IV. ÚS 46/07).

Ústavný súd zo spisu, ktorý si vyžiadal z okresného súdu, zistil, že tvrdenie sťažovateľa, že okresný súd od 4. augusta 2008 do dňa podania sťažnosti ústavnému súdu nerozhodol o jeho odvolaní proti uzneseniu č. k. 25 Cb 93/2005-73 z 15. júla 2008, ktorým bola sťažovateľovi uložená povinnosť zaplatiť súdny poplatok za odvolanie proti rozsudku okresného súdu, nezodpovedá skutočnosti. Okresný súd rozhodol o odvolaní sťažovateľa uznesením č. k. 25 Cb 93/2005-82 z 15. augusta 2008, ktorým svoje uznesenie č. k. 25 Cb 93/2005-73 z 15. júla 2008 zrušil. O tomto uznesení sťažovateľ nemal vedomosť, keďže sa mu ho 20. augusta 2008 ani 21. augusta 2008 nepodarilo doručiť a sťažovateľ si ho neprevzal ani v odbernej lehote. Zásielka bola vrátená okresnému súdu 10. septembra 2008, keď uznesenie nadobudlo právoplatnosť.

Ústavný súd konštatuje, že v tomto prípade využitie právneho prostriedku, na ktorého uplatnenie mal sťažovateľ právo (sťažnosť na prietahy v konaní) podľa zákona č. 757/2004 Z. z. o súdoch a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov, sa v okolnostiach posudzovanej veci prejavilo ešte pred podaním sťažnosti ústavnému súdu ako účinný prostriedok nápravy. Po podaní sťažnosti na prietahy v konaní (4. augusta 2008) predsedníčke okresného súdu možno z ďalšieho postupu vo veci vyvodiť, že okresný súd na predmetnú sťažnosť adekvátne reagoval a prijal v primeranej lehote potrebné opatrenia.

O odvolaní proti uzneseniu o povinnosti zaplatiť súdny poplatok okresný súd rozhodol autoremedúrou už 15. augusta 2008, teda iba 11 dní po podaní sťažnosti predsedníčke okresného súdu, a Krajskému súdu v Bratislave (ďalej len „krajský súd“) bol spis 21. októbra 2008 na účely rozhodnutia o odvolaní proti rozsudku okresného súdu doručený.

Z uvedeného vyplýva, že v čase doručenia sťažnosti ústavnému súdu (20. októbra 2008) bol spis okresným súdom už doručovaný krajskému súdu. Sťažovateľ namietal prieťahy v konaní vedenom okresným súdom, ktorý v čase podania sťažnosti už v merite veci nekonal. Z uvedeného dôvodu už nemohol žiadnym ústavne relevantným spôsobom ovplyvňovať priebeh namietaného konania ani spôsobovať prieťahy v ňom (m. m. IV. ÚS 219/03, II. ÚS 24/06, IV. ÚS 46/07). Sťažnosť sťažovateľa bolo preto v tejto časti potrebné odmietnuť podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde ako zjavne neopodstatnenú.

Keďže sťažnosť bola odmietnutá, rozhodovanie o ďalších procesných návrhoch sťažovateľa v uvedenej veci (o priznaní trov právneho zastúpenia, ako aj finančného zadosťučinenia) stratilo opodstatnenie, preto sa nimi ústavný súd už nezaoberal.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 17. decembra 2008